

Kazalo

Za uvod 2

PESMI O TEM IN ONEM

Pesem življenja 4

O pravici, morali in svobodi 5

Žalost 6

Rdeča 7

Ljubezenska 8

Pesem, nastala ob glasbi 9

Brez naslova 10

Korona 11

Kruh brez moke 12

Držim te v naročju, a tebe ni ... 14

ZGODBE O ŽIVALIH IN ŠE KAJ O NJIH

Kako udomačiti skobčevko 15

O mucah 16

Niki, ki je včasih tudi Micka 17

Rada bi 18

NAŠE DOGODIVŠČINE

S potovanja – Štoparske prigode 19

Sankanje na Pohorju 20

Izlet do Loch Ness 21

PESMI O NARAVI

Zima 23

Moje Pohorje 24

Vinska trta 25

Sprememba 26

Gozd 27

SPOMINI

Papagajsko presenečenje 28

Betnavski gozd 31

RAZMIŠLJANJA

O umetnosti 32

NEKOČ SEM SI ŽELELA

Policistka 34

Moj izbor 34

Od prodajalke do kozmetičnega tehnika 34

Želela sem postati 35

NOVE POTI

Srečno 2022! 36

NA PRAKTIČNEM USPOSABLJANJU

Posebna kapa 37

NEKAJ O DELAVNICAH 38

Za uvod

Ob premišljevanju o tem, kako nasloviti literarne prispevke četrte skupine udeležencev in pod katerim imenom jih predstaviti na zaključni prireditvi, sem se spomnila na besede ene izmed udeleženk, ko smo se pogovarjali o tem, kaj so na delavnicah pridobili zase.

»Ugotovila sem, da zmorem. Tudi jaz lahko pišem,« je bila navdušena in priznala, da se komajda spomni, kdaj je nazadnje zapisala misel, zgodbo ali celo pesem. Moralo je biti nekje v osnovni šoli. Ni bila edina. V skupini je bilo kar nekaj takih. Drugi so nemara tudi kasneje kaj napisali, utrnil se jim je kakšen verz, mogoče so pisali dnevnik in s kom podelili svoje zapise. In nekateri so brali več, drugi manj. Knjige seveda, ne le članke na internetu.

Na delavnicah s področja knjige in razvoja pismenosti smo brali na vsakem srečanju: zgodbe, pesmi, prispevke udeležencev. Ne le zato ker menim, da branje spodbuja mišljenje, prinaša znanje, širi besedni zaklad, izboljšuje spomin in koncentracijo, nemara celo zmanjšuje stres, če naštejemo nekatere ugotovitve znanstvenikov in seveda ob tem posebej izpostavimo empatijo. Gre tudi za to (kar so udeleženci s svojim delom res pokazali), da branje prinaša spodbudo za pisanje, natančnejše opazovanje sveta zunaj sebe in v sebi. In prav tu, nekje v notranjosti so se porajale prve besede udeležencev, njihovi stavki, prispodobne in zamisli, kaj vse bi se dalo iz idejnih osnutkov ustvariti. In udeleženci so ustvarili veliko!

Pričujoči vsebinsko raznoliki prispevki so le izbor; za boljšo preglednost so razdeljeni v sklope. Prvi z naslovom *Pesmi o tem in onem* prinaša osebno izpovedne, ljubezenske, razmišljujoče, tudi družbeno kritične pesmi, *Zgodbe o živalih in še kaj o njih* govorijo o domačih ljubljenskih, *Naše dogodivščine* pa pripovedujejo o potovanjih, tudi tistih iz otroštva. *Pesmi o naravi* impresijo pogosto razširijo v misel o minevanju, *Spomini* opisujejo dogodke iz mladosti, razdelek *Razmišljanja* je namenjen predstavitvi tega, kako nekateri udeleženci razumejo umetnost. Pod naslovom *Nekoč sem si želela* se skrivajo zapisi o tem, kaj so nekoč v življenju želeli postati, *Nove poti* prinašajo posebno novoletno voščilo in zgodba v razdelku *Na praktičnem usposabljanju* govori o tem, kako je lahko za nekoga nadvse pomembna kapa s ščitom. Izbor se zaključí z mislimi o delavnicah, na eni izmed njih je bil gost tudi pisatelj Feri Lainšček. Zavedam se, da je bilo udeležencem spočetka težko deliti svoje misli in osebne izkušnje. A sčasoma je bilo vedno lažje, vključno z branjem besedil, ki so jih ustvarili. In so spoznali, da tudi oni lahko. Temu dodajam: Lahko! In zmorete še več!

Cvetka Bevc, pisateljica, mentorica

Pesem življenja

Pleše plesalec na ritem veselja,
z njim rože, živali v objemu okolja.
Vodni tokovi preko bregov
se zlivajo vase v obliki slapov.
Lepota življenja v pesem ujeta,
melodija neskončnosti v podobe je speta.
Pleše plesalec in se ne ozira,
veselje le čuti, ki iz glasbe izvira.

Nina

O pravici, morali in svobodi

Pravica je nasprotje krivice ...
Njen cilj bi moral biti,
priti drug drugemu naproti.

Morala presoditi pomaga,
zakaj ima nekdo včasih prav.
Ali pa popusti, ko ugotovi,
da prav pomembno ni.

In če nekoč uspeti hkrati
pravičen in moralen biti,
lahko za to se poteguješ,
da boš postal svoboden.

Eva

Žalost

Kot senca, ki hodi
poleg mene vsak dan.
Kot moj partner je lahko
v časih dobrih in slabih.
Videti je temna in hladna.
Odziva se na svetlobo,
pokaže mi, kdaj je sonce visoko.

Udeleženska 3

Rdeča

Rdeča lica v mrzli zimi,
rdeč nos v mesečini.

Rdeče ustnice hrepenijo,
da se v poljubu združijo.

Rdeča kri je vir življenja in
nas odpelje v rdeče
krike poželenja.

Metka

Ljubezenska

Nekoč sva bila dva,
združena v eno.
Skupaj sva lovila metulje,
ki so se igrali na travniku.
Skupaj sva gledala zvezde,
ki so sijale na nebu.
Nisva si znala predstavljati
dneva drug brez drugega ...

Zdaj sva neznanca,
ki gledata v nebo,
a ne vidita zvezd.
Neznanca, ki opazujeta travnik,
a na vidita metuljev.
Zdaj sva samo neznanca,
izgubljena v noči ...

Nina

Pesem, nastala ob glasbi

Lahkotna kot ptica
je plesala na cvetličnem travniku.
Njena neminljiva lepota
je marsikoga preslepila.
Pristopil je k njej
in jo v imenu ljubezni
popeljal v večnost.

Maja

Brez naslova

Kot iskrica upanja
me je misel obšla,
kako bi bilo, biti spet mlada.
Brez bolečih izkušenj in usodnih napak.
Brez hladnih pogledov in nesramnih opazk.

Naivnost mladostnega hrepenenja
se je prikradla v srce.
Mogoče mi enkrat le uspe,
izbrisati grenkost življenja in
pozabiti posledice trpljenja.

Nina

Korona

Korona, korona,
od kod si ti prišla?
Z daljne Kitajske
si nas presenetila.

Korona, korona,
zakaj si ti prišla?
Zaprla si čas
in osamila vse nas.

Korona, korona,
kaj naj pa zdaj?
Kako naj se ti izognemo,
da prostost bo raj?

Korona, korona,
premagat se daj,
saj so razkužila in maske
najboljša zaščita do zdaj.

Korona, korona,
pomoči ti ni zdaj,
saj borili se bomo proti tebi,
kot še nikdar.

Metka

Kruh brez moke

Svoboda je včasih nerodna,
kot uslužen oproda se vede,
brez počela za delovanje.

Brez lastnega vodila,
se ozira na gospodarja,
ki mu bitnost daje.

Kljub temu – je nezadosten.
Zagrenjen. Prikovan.
Predolgo zaverovan.

Meje sveta ga stiskajo.

Hoče kričati, postati drug,
se rešiti varnega objema,
ukaza vihtenja kladiva.
Enoličnega. Nepravičnega.

Nanj pritiska ujetništvo.
Naenkrat zagrmí.
Povzroči nevihto.
Poruši vse zgrajeno.
Kot Thor, ki je sprostil ihto.

Odpre se nebo.
In oživijo sanje.
Sam svoj bo gospodar
vase vlagal verovanje.

Svoboda brez notranjega vodila
ima naravo nepridiprava.
Hoče kruh,
a moke ne mara.

Lane

Držim te v naročju, a tebe ni ...

Objemam nežno telo,
ki me nikoli objelo ne bo.
Gledam v majhne oči,
ki mi ne vračajo pogleda.
Gledam bele ustnice,
ki se nikoli ne bodo smejale.

Nekje iz daljave zaslišim:
Žal ... res je.

Tokrat me prešine,
da to ne more biti res.
V naročju te držim,
tukaj si ...
Pa vendar te ni.

Nina

Kako udomaćiti skobčevko

Vse živali so po naravi divje, tudi mladiče domače muce je treba udomaćiti. Enako je s papagaji.

V Mariboru je nekoč zraven tržnice obstajala trgovina z malimi živalmi, edina v mestu. Koliko časa smo kot otroci preživeli v njej in opazovali živali! Najbolj svečan trenutek je bil nakup živalce. Navadno je bil pogojen s tem, da si se doma lepo obnašal.

Izpolnil sem pogoj, moj prvi problem pa je bil izbira papagaja. Hotel sem imeti nimfo, pa mi je starši niso hoteli kupiti. Zato ker sem bil priden, sem dobil razočaranje?! Skobčevko! Drugi papagaji so bili vendar večji, jaz sem hotel največjega. Nazadnje sem se vdal.

»V redu, potem pa naj bo skobčevka.«

»Katera?«

»Me ne zanima.«

Potem so se začele kolobocije. Na silo je bilo treba izbrati papagaja. Iz veselega dogodka je nastala katastrofa. Ko smo razrešili vse probleme, je prodajalec papagaja dal v lepo škatlico in lahko smo ga odnesli domov.

Doma smo ga dali v kletko in začeli s postopkom udomačevanja. Toda samo da si se približal kletki, je papagaj prestrašen frfotal. Počasi, dan za dnem ga je bilo treba navajati na bližino, nato odpreti vratca kletke in ga čez nekaj časa poskusiti božati.

Glavno vlogo pri udomačitvi je imel oče. Zato ga je papagaj tudi poščipal. Jaz sem ga moral loviti po stanovanju, mu striči kremplje in krajšati kljun. Moje najpomembnejše opravilo pa je bilo, da sem ga spustil iz kletke!

Iztok

O mucah

Raje imam muce kot kužke. Potrebujejo manj pozornosti, pa še bolj prisrčne so. Laže prebivajo v hiši in ne naredijo toliko nereda, kot ga lahko kuža. Poleg tega kamorkoli muco laže vzameš s sabo kot psa.

Pri nas doma smo imeli kar sedem muc. Ko sem nekega jutra stopila iz hiše, sem pred vrati zagledala oranžno muco. Ta zagotovo ni bila naša. Nekdo, ki je prišel na obisk, jo je pripeljal s sabo. Seveda smo jo takoj sprejeli za svojo. Manjše rasti je in velika cartljivka. Imamo tudi nemškega ovčarja Rona, ki pa ni tak scartljanec.

Če bi lahko izbirala, bi imela črno belo mucko z manjšo packo tigrastega vzorca. Poiskala bi jo v azilu in jo tako rešila pred življenjem v kletki.

Udeleženska 2

Niki, ki je včasih tudi Micka

Bilo je lani poleti. K naši hiši se je zatekla zapuščena muca. Skrivala se je v maminem vrtu in pod nadstreškom, kjer so bila zložena drva. Čeprav je hotela biti neopažena, je otožno mijavkala. Bila je še čisto majhna, komaj odvojena in plašna. Bala se je bližine ljudi. Če se ji je kdo približal, jo je vedno pobrisala in se vrnila, ko ni bilo nikogar več. Meni se je zasmilila. Nagovarjala sem starše, naj ostane pri nas.

»Uboga muca, gotovo jo je nekdo zavrzel. Poglej, kako je ljubka. Mami, a jo lahko obdržimo?« sem vprašala mamo.

»Maja, a si pozabila, da imamo že tri mačke! Hano, Luno in Zorota,« je ta odgovorila.

»Če imamo tri, lahko imamo tudi štiri. Četrto – posvojenko!« sem odvrnila.

Mama ni komentirala moje izjave. Moj očim Mirči se je elegantno izmuznil, v najino odločitev se ni hotel vmešavati.

Po nekaj nočeh se je mama le omeščala in potrdila, da muca ostane z nami. Kasneje ji je izbrala tudi ime – Niki. Toda z Mirčijem jo kličeva Micka.

Micka ima tigrasto rjavo-sivo dlako, velike in navihane oči in široke šapice. Od ostalih mačk se razlikuje v tem, da se neizmerno rada crklja, je zelo igriva, in če se zgodi, da ne dobi pozornosti, zmeraj kaj »ljubkega« ušpiči. Najraje se poigra s hišnimi rožami, saj očitno ve, da so rože mamine ljubljenske. Nazadnje je kopala po zemlji v loncu s fikusom. Fikus se je z loncem in Micko vred zvrnil po tleh. Padeč je oznanil zlovešč ropot. Prihitela sem v sobo pogledat, kaj se dogaja. Zagledala sem začudeno Micko in tla, polna zemlje in črepinj.

»Micka kaj si naredila?! Tega ne smeš početi!« sem zavpila.

Vsa črna od zemlje me je naša elegantna gospodična presenečeno pogledala, češ »jaz pa tega že nisem naredila«.

Maja

Rada bi

Rada bi bila muca,
imela bi mehko, toplo dlako,
imela bi rep
in ostre dolge kremplje.

Rada bi bila muca,
ločila bi za zabavo,
spala skoraj ves dan,
se potepala in raziskovala.

Rada bi bila muca,
da bi se crkljala,
ko bi to potrebovala,
delala, kar bi hotela,
in živela, kakor bi želela.

Metka

S potovanja – Štoparske prigode

V času, ko je bil avtoštop pri nas splošno razširjen, je bil v nekaterih državah prava redkost. Kot avanturist, ki je imel željo, da se poveže z ljudmi, sem prepričal svoje bivše dekle, da sva se odpravila na štoparsko avanturo pa Švedski in Norveški. Pa sva šla pogledat, kako se imajo v polarnem krogu. Postaviš se ob cesto in čakaš. In čakaš. Nič ni kazalo, da bi ljudje radi ustavili. Vsi so naju čudno gledali. Še bolj čudno kot takrat, ko sem štopal v Mariboru in kazal napis Maribor. V Mariboru štopaš za Maribor, kajne. Le zakaj so mi vsi mimovozeči nekaj kazali?

Skandinavija je bila druga zgodba. Razdalje so tako velike in ljudi je tako malo, da so vsi prijazni in te povabijo k sebi. Tako se naju je usmilila družina z avtodomom. Najbrž zato ker so naju že štiri ure prej videli na istem mestu.

Tako sva se znašla v avtodomu s sedmimi otroki. Oni niso znali angleško, midva pa ne finsko.

»Pozabavajta se z njimi. Saj sta odrasla in vama to gre,« so nama rekli njuni starši.

»Jaz imam samo izkušnjo iz študentskega naselja v Rožni dolini,« sem priznal puncu.

Otroci pa so naju gledali, češ, koga smo pa zdaj pobasali.

V naslednjem poskusu nama je ustavil kamionar.

»Jaz vedno ustavim štoparjem,« je rekel med prijaznim pogovorom.

»O, kako lepo.«

»Vidva sta prva letos,« je dodal.

»Le kam sva midva prišla?« sva se vprašala.

V polarnem krogu so dnevi dolgi. Kaj bi lahko bilo pri tem narobe? Komarji! Naši komarji so pravi mehkužci v primerjavi s skandinavskimi. Ti so dvakrat večji, njihov pik vsaj dvakrat bolj boli in bula, ki se po njihovem piku naredi na koži, je večja od pozdrava kopriv.

Domači izdelki proti tem težavam so bolj učinkoviti, so nama povedali.

»Ampak uporaba na lastno odgovornost.«

»Ja ... imate mogoče kakšne naravne izdelke?«

Ti naj bi bili kolikor toliko v redu. Zaradi njih naj bi bili uporabniki »varni«. Toda komarji so še vedno brenčali okoli mojega ušesa. Prebral sem navodilo za uporabo. Mogoče sem kupil kaj napačnega.

»Aha ... deluje samo dve uri.«

»Kaj pa potem?«

»Potem bomo pa čutili.«

In smo res. Prišli smo na sever uživat v poletju, se sončit v dolgih dnevih, pa nas je na koncu doletela ista veselica kot doma. Tu je bila močvara in komarji so bili povsod. To je bila res stoodstotna intenziteta.

Iztok

Sankanje na Pohorju

Bil je lep in sončen, vendar zelo mrzel zimski dan. V nižinah je zapadlo okoli pol metra snega, v hribovitem svetu pa kakšen meter več. Bil sem otrok, star dvanajst let.

V soboto dopoldne se s prijateljem odpraviva na sankanje. S sabo vzameva sanke in se z avtobusom odpeljeva pod Pohorsko vzpenjačo. Opazujeva, kako gondole vozijo gor in dol. Zaželiva si, da bi se tudi midva peljala. Toda imava težavo. Ker sva mladoletna, nama ne bodo hoteli prodati karte. Razmišljava, kaj lahko storiva, in nazadnje ogovoriva starejšega gospoda.

»Bi nama kupili karti in naju spremljali v gondoli?«

Gospod je bil zelo prijazen. Ne le da nama je pomagal, tudi denarja ni hotel vzeti.

»Si bosta kaj boljšega privoščila za pojest,« nama je rekel.

Skupaj smo se peljali na Pohorje. Med vožnjo nama je povedal, da pogosto hodi smučat. Bolj ko se je gondola vzpenjala, bolj je bil pogled na okolico zanimiv. Maribor je bil videti čisto majhen. Ko smo izstopili, sva se gospodu zahvalila in se poslovila.

»Bodita previdna in lepo se imejta,« nama je rekel za slovo.

Na vrhu je bila velika gneča, trlo se je smučarjev in sankarjev. S prijateljem sva šla do sankarjeve proge. Teren je bil zelo strm, a vseeno sva se spustila navzdol po hribu. Proga je bila dolga petsto metrov in na koncu se je bilo težko ustaviti. Potem sva sanke vlekla po hribu navzgor in se pri tem izmenjavala. Uspelo nama je priti na vrh. Spet sva se spustila navzdol. To sva še nekajkrat ponovila in se sankala tudi na bolj položnem terenu. Po večurnem sankanju sva bila pošteno utrujena. Šla sva v bližnjo kočo, naročila sva čaj z limono in pasulj z domačo klobaso. Treba se je bilo vrniti in spet sva si morala priskrbeti spremstvo. Tokrat sva zaprosila mlajši par.

»Seveda, ni problem,« sva dobila pritrdilen odgovor.

Med vožnjo v dolino smo se zapletli v pogovor. Najina rešitelja sta menila, da sva sicer premlada, da greva na tak podvig brez spremstva starejših, zato pa hrabra in iznajdljiva.

Ko sva kasneje čakala na avtobus, da naju zapelje proti domu, sva s prijateljem ugotovila, da sva preživela zanimiv in prelep dan.

Beno

Izlet do Loch Ness

Na potovanje po škotskih jezerih sem šla s prijateljico Natalijo. Pomirjujoča avtobusna vožnja naju je skoraj uspavala, a pozorno sva spremljali postajališča, da bi izstopili na pravem. Namenjeni sva bili v hostel ob jezeru Ness.

Dežne kaplje so polzele po oknu avtobusa. Približevali smo se postaji, kjer naj bi izstopili. Nadeli sva si potovalna nahrbtnika, ki sta v tednu popotovanja vsak večer prenočila drugje. Na avtobusni postaji sva se zadržali toliko, da sva si nadeli dežna plašča. Poprosila sem Natalijo, da pokadiva cigareto, preden greva naprej. Bilo je, kakor da prej v avtobusu ni bilo izpolnjujoče tišine. Nadaljevali sva pogovor in se podali na pot.

Hodili sva po cesti brez pločnika, visoka drevesa pa so naju mestoma vlažila z dežnimi kapljami. Čeprav je bilo oblačno in zrak majsko hladen, sva vztrajno stopali naprej. Čudila sem se živo rumenemu mahu, ki je počival na velikih kamnih, od koder so se vzpenjala visoka drevesa.

Dež je postajal vse bolj rezek, počasi se je spreminjal v ledene kapljice, ki so opozarjale na možnost, da se razvije toča. Nataliji je postajalo nelagodno, nekako sva bili vsaka v svojem energetske stanju.

Uskladili sva se s pomočjo navigacije, ki je napovedala dvourno hojo do hostla. Voljno sva se podali naprej in se razgovorili o življenju. O študiju, fantih in psiholoških zankah, v katere se ujamemo.

Vsake toliko je mimo peljal avto. Sama nisem čutila nevarnosti, kljub temu da sva hodili po cesti, Natalija pa je le poprosila, da poskuša mimoidočega voznika poprositi za zatočišče. Pot sva nadaljevali z dvignjenimi palci. Svoje dobro avanturistično počutje sem hotela deliti s prijateljico, ki so jo mokra oblačila začela najedati.

»Veš, Bob Marley pravi, da lahko resnično uživaš v soncu, če znaš ceniti dež.«

Natalija se je namrgodila, a kljub temu to vključila v pesem *No woman no cry*, ki je že prej spremljala najin korak. Ko je pesem izzvenela, sva se prepustili tihi milini mističnega okolja. Po desetih minutah nadaljnje hoje nama je ustavila bela škoda, ki sva jo pred tem opazili prihajati z nasprotne smeri.

»Saj sta čisto premočeni. Kam pa gresta?« naju je vprašal voznik.

»Do hostla Loch Ness bi radi prišli,« je Natalija olajšano odgovorila.

Skočili sva v avto, hvaležni za pospešek do najine destinacije. Sovoznica naju je razsvetlila s podatkom, da se pot, po kateri bi lahko prišli do hostla, nahaja malo višje. Tako nama ne bi bilo treba hoditi po cesti med avtomobili. *Now we know*, sem se nasmehnila sama pri sebi.

»Videla sva vaju že na poti proti Glencoeju. Pa sva se z Johnom takoj strinjala, da se obrneva in vaju pobereva,« je še razložila.

Kar bi midve prehodili v dveh urah, smo prevozili v dobrih petih minutah, vmes pa spoznali prijetna domačina. Ko smo se ustavili pred hostlom, je Natalija zaječala: »Ne se hecat.«

Zahvalili sva se za vožnjo in se odpravili do recepcije, kjer sva se prijavi. Najina soba je imela tri pograde. Skočili sva pod tuš. To je bila prijetna uteha. Premočene nogavice sva dali sušit na radiator, na okensko polico pa sva zložili barvne kamenčke, ki sva jih pobirali na obali Stonehavena, kamor se zatekajo kamni.

Lane

Zima

Dnevi so krajši, hladnejši, včasih mrzli.

Prvi mraz je začel spreminjati

barve dreves v gozdu.

Pojavljajo se jesenske barve.

Narava se pripravlja na počitek.

Medtem ko se vse umirja,

edinole človek divja naokoli.

Odrežani smo od okolja,

kjer smo stoletja živeli.

Ne upoštevamo več njegovih

zakonov. Ritmov narave.

Nekoč so si ljudje vzeli čas.

Kam se nam tako mudi?

Iztok

Moje Pohorje

Spomladi je živo
kot zelene oaze,
v izviru lahko
globino uzrem.

V vročem poletju
mi listje in potok
in vetrič na licih
hladijo nemir.

Jeseni so barve,
so vonji, kontrasti ...
Vsakdo lahko
kaj zase poišče.

Pozimi pa sveče ledene.
Vse belo in sveže,
zvezde in luna
mi kažejo mir.

Eva

Vinska trta

Spomladi prazna in osamljena.

Poleti rase, cveti in zeleni.

Jeseni obrodi grozdje,

sladko ali kislo,

ki nam da odlično vino.

Udeleženska 2

Sprememba

Majhno jajce, obkroženo s slamo.
Na njem je ptica, vztrajna, potrpežljiva.
Rada bi odletela, a kljub temu ostaja.
Lakota terja premislek, premik.
V upanju sreče zapusti gnezdo.
Sita prileti nazaj in ne najde jajca.
Čaka jo njen mladič.

Nina

Gozd

Vabi vedno znova me,
da spočijem se v naravi.
Svež zrak napolni mi telo,
da požene se v neznano.
Listje prijetno šelesti,
spomni me na jesenske dni.
Ptičje petje zadoni,
med mojimi sprehodi.
Senca krošenj me hladi,
v vročini poletnih dni.

Metka

Papagajsko presenečenje

»Poglej, kaj sem ti prinesel!« je zavpil oče, ko se je od vrat vzpenjal po stopnicah.

»Komu si kaj prinesel?« se je brez zanimanja iz kuhinje oglasila mama.

A komaj je končala stavek, se je zaslišal glasen, globok žvižg. Radovedna sem pritekla iz sobe in v očetovih rokah zagledala veliko, bleščečo kletko in v njej čudovitega papagaja – nimfo s sivorumenim gladkim perjem, rumenim kljunom in prelepim, sivo-rdečim čopkom na sivobeli glavi.

Oči so mi zasijale od sreče.

»Imela bom novo živalco,« sem pomislila.

»Kako mu boš dala ime?« me je vprašal oče.

Mami je iz oči zasijala skrb, pa tudi malo jeze na očeta, češ, spet nova odgovornost.

Ogledovala sem si novega člana in prišla na idejo, da bi ga poimenovala Čopi, saj mi je bil všeč njegov čopek na vrhu glave. Ko sem ga poklicala, se je takoj odzval z žvižgi in vedela sem, da sem mu izbrala pravo ime.

Vsak dan znova me je Čopi razveseljeval s svojimi vragolijami, med katerimi mi je bilo najbolj zabavno, kako rad se je ugnezdil v moje lase, kadar jih je videl sveže oprane, posušene in razčesane. Verjetno so ga spominjali na sračje gnezdo in v strahu, da bi me ne prevzela kakšna sraka, je hitro priletel na svoje mesto na moji glavi.

Nekega dne nam je Čopi pripravil prav posebno presenečenje. Kot vsako jutro sem se približala kletki, da bi Čopiju natrosila v skledico svežega zrnja in umila posodico za vodo. Zagledala sem nekaj belega in majhnega. In tega je bilo več.

»Kaj je to?« sem pomislila.

Najprej sem se ustrašila, da je moj Čopi bolan in so iz njega prišle čudne bele bule. Poklicala sem mamo.

»Mama, mama! Pridi, hitro.«

Mama je vznemirjena pritekla.

»Kaj je narobe?« me je vprašala.

»Čopi, moj Čopi je bolan. Poglej!« sem na robu solz kričala in kazala na bele bule.

Na moje veliko presenečenje je mama bruhnila v smeh. Od začudenja nad njenim odzivom na Čopijevo trpljenje sem še huje zajokala.

»Kako si lahko taka? Kaj ne vidiš, da je nekaj narobe z MOJIM Čopijem? Ne vidiš, da jočem?«

Mama pa me je tesno objela in me potolažila: »Saj ni nič narobe s tvojim Čopijem. Tvoj Čopi je izvalil jajčka!«

Začudeno sem jo pogledala in nejeverno ponovila: »Čopi je izvalil jajčka?«

Milijon stvari mi je naenkrat postalo jasnih. Moj Čopi ni Čopi, ampak je Čopka. Moj ČOPI je samička. Zato je tako rad, pardon, rada gnezdila na mojih sračjemu gnezdju podobnih laseh. Gnezdjo, seveda – gnezdjo!

»Mama, a mu ... ji ... bomo naredili gnezdjo?«

Mama me je milo pogledala in vprašala, čeprav je že vedela odgovor: »Zakaj pa?«

»Ja, za jajčka?« sem jo bolj vprašala, kot odgovorila.

Takrat sem videla v maminih očeh skoraj že obup, ko bo morala mali punčki povedati, da iz teh jajčk ne bo mladičkov. Da so jajčka prazna in da jih papagajček, pardon papagajčica vali zaradi nagona.

Poslušala sem jo in vedela sem, da ji je bilo zelo težko uničiti mojo vizijo malih papagajčkov, ki bi skakali po stanovanju in po možnosti gnezdili na moji glavi kot njihova mamica. Zbrala sem ves pogum, ki sem ga kot otrok zmogla, in zelo odraslo odgovorila: »Torej jih moramo umakniti. Čimprej, da ne bo po nepotrebem čakala na mladičke.«

Nisem sicer vedela, če je to prav, ampak v tistem trenutku sem želela biti mami v ponos kot odgovorna in velika punca. Mama ni rekla nič. Samo objela me je in šla v kuhinjo. Nazaj je prišla z improviziranim gnezdjom, ki ga je nastrgala iz toaletnega papirja. Opazovala sem, kako je dala jajčka v to gnezdjo iz papirja. Obrnila se je k meni in rekla: »Veš, pustiva ji vsaj dan veselja. Preveč hudo bi bilo takoj vzeti jajčka.«

Vedela je, da si tega želim tudi jaz. Tako sva tisti dan pustili jajčka v papirnatem gnezdju, Čopi, ki je bil zdaj Čopka, pa je sedla na njih.

Naslednji dan, ko sem prišla iz šole, sem videla, da jajčk ni več. Nisem spraševala, kaj se je zgodilo z njimi, saj sem vedela. Ni bilo potrebe. Čopko sem vzela iz kletke, da je veselo poletela po sobi, preden je po ustaljeni navadi sedla na svoje mesto.

Dnevi so minevali in sama sem že skoraj pozabila na prigodo z jajčki, ko sem na tleh kletke zagledala nova. Tokrat sem bila sama doma. Najprej sem svojo papagajčico spustila iz kletke na polet svobode, kot sem temu v šali govorila, potem pa hitro vzela jajčka in jih vrgla v smeti.

Hudo mi je bilo, čeprav sem vedela, da so prazna. V svoji otroški naivnosti in domišljiji sem si predstavljala, kako mi mali papagajčki očitajo, da sem jih zavrgla.

Ko so se jajčka tretjič pojavila v kletki, sem imela vsega dovolj. Čopka, moja Čopka se mi je zasmilila globoko v dušo in prosila sem očeta, da naj ji najde dom, kjer bo lahko imela svoje mladičke.

Vsak dan sem nestrpno pričakovala novico. Žalostna sem bila, ker se bom morala ločiti od svoje papagajčice, a hkrati vesela, da ji izpolnim željo.

Od moje prošnje je minil dober teden dni.

Prišla sem domov in videla mamu in očeta, kako sedita v dnevni sobi, na mizi pa je bila pripravljena prazna kletka.

»Usedi se malo k nama,« je rekel oče.

Nič nisem rekla, samo ubogala sem in sedla na kavč. Oče je začel na dolgo in na široko razlagati, kako je našel gospoda, ki že dolgo išče samičko nimfe. Ukvarjal se je z vzgajanjem teh lepih papagajčkov in bil navdušen nad lepoto moje Čopke. Nisem ga več zbrano poslušala, saj sem se zavedala, da prazna kletka na mizi čaka na mojo odločitev.

Starši so počakali, da sem se vstala s kavča in mojega Čopija poklicala v kletko. Pobožala sem ga po njegovi lepi glavici s sivo-rdečim čopkom in pustila, da me je kljunčknil na roko. Odšla sem v svojo sobo in v tišini čakala, medtem ko so se slišali žvižgi zbegane živalice, ki ni vedela, kam jo nesejo. Solze so mi polzele po licih, a sem se prepričevala, da bo to bolje zanj in da bo končno lahko imela svoje mladičke.

Pri vzreditelju je Čopka preživela še pet lepih let in imela je tudi mladičke. Enkrat sem jo šla obiskat, ker sem se želela prepričati, da je srečna. Ko sem zagledala mlade papagajčke, sem vprašala gospoda, če je kateri moje Čopke.

Nasmehnil se je in pojasnil: »Čisto vsi so njeni.«

Nina

Betnavski gozd

Odpravil sem se na sprehod v Betnavski gozd. Vse je bilo mirno in tiho. Slišal sem le ptičje petje. Po dolgi osrednji poti sem zavil desno in prispel na prazno nogometno igrišče. Na vsaki strani po en gol. Igrišče obkrožajo visoka drevesa in nekaj klopi za počitek sprehajalcev. V meni oživijo spomini, ko sem redno igral nogomet. Bil sem napadalec in zelo učinkovit za svoje moštvo. Velikokrat sem dosegel najvišje število golov, ki so bili odločilni za našo zmago. Poln lepih spominov se prijetno sprošen odpravim po ozki poti med gostim grmovjem in drevjem proti domu.

Beno

O umetnosti

Umetnost je dejavnost človeka, katere namen je ustvarjanje in oblikovanje del, ki imajo estetsko vrednost. Nastaja iz človeške nuje po vsestranskem izražanju in posredovanju misli in čustev. Zahteva veliko spretnosti in znanja. Preko umetniških del človek izraža svoja čustva, svoje doživetje okolice in odnos do sveta.

Beno

Umetnost je skupek vseh dejavnosti človeka. Z umetniškimi deli človek izraža svoja čustva in razumevanje sveta. Umetnost nima cilja. Namenjena je uživanju. Z umetnostjo je lepota tesno povezana. Lepota pa je stvar vsakega posameznika. (Vsake oči imajo svojega malarja). Umetniški užitek nam daje tudi narava npr. morje, sončni zahod, gore ...

Udeleženka 3

Ars longa, vita brevis. Umetnost je stvaritev srca. Je spomin, ki iz starih oblik tvori novo življenje. Je presežek zapovedanih meja in lepilo paradoksalno sprtih tematik. Umetnost osvobaja duha, ovrednoti življenje in premošča trpljenje. Skozi perspektivo umetnika riše, piše, kipari, gode in da na plano vse stvari, ki v človeku tičijo; kar tišči ali spominja, ob čemer lahko podoživlja in kar navdušuje. Je nekaj, kar človek potrebuje, da je človeški, saj spoštuje sočloveka.

Lane

Umetnost je skupek človeških dejavnosti. Z umetniškimi deli lahko izražamo svoja čustva, odnos do sveta. Sama poznam glasbeno, likovno, plesno in književno umetnost. Verjetno jih je še veliko, ampak jaz sem se spomnila samo teh. Mislim pa, da je umetnost za vsakega posameznika drugače pomembna, za nekatere bolj druge manj.

Udeleženka 2

Umetnost je vse, kar nas obdaja. Vse, kar slišimo, vidimo in občutimo. Umetnost je življenje, to so vse pesmi in zgodbe, ki jih nekdo zapiše, uglasbi in naslika. Skozi umetnost lahko izrazimo sebe, svoje občutke, čustva, videnja in izkušnje. Rada imam vse vrste umetnosti, ker skozi spoznam več o človeku in njegovih željah, več, kot bi sam povedal, pokazal na prvi pogled.

Nina

Umetnost mi predstavlja sprostitev. To je nekaj, kar je nekdo ustvaril. Predvsem rada poslušam glasbo, saj me dvigne, razvedri in predvsem sprosti, včasih pa ob glasbi tudi zaplešem. V prostem času rada berem, predvsem ljubezenske zgodbe. Zelo mi je pomembna tudi kultura lepega vedenja, to vidim, kadar otroke nenehno opozarjam na besedice PROSIM, HVALA in OPROSTI. Sicer pa si želim z možem kdaj ogledati tudi kakšno gledališko predstavo v Slovensko narodno gledališče Maribor.

Metka

Policistka

Ko sem bila majhna, sem si želela, da bi nekoč postala policistka. Mamin znanec policist je večkrat prišel k nam. On je spodbudil to željo. Na obisku je včasih nosil službeno uniformo. Še posebej mi je bila všeč njegova policijska kapa in sem jo vedno hotela nositi. Zato sem si želela, da bi bila policistka po poklicu. Toda življenje me je obrnilo v drugo smer in želja se mi žal nikoli ni uresničila.

Udeleženska 3

Moj izbor

Ko sem bila otrok, sem si želela marsikaterega poklica, še posebej bi bila rada frizerka, saj sem takrat marsikomu rada urejala pričesko. Kasneje sem premišljevala o tem, da postanem veterinarica. A ko so mi povedali, da da bi morala na študij v Ljubljano, sem izgubila zanimanje. Ampak pravzaprav sem si vedno želela postati vzgojiteljica. Ko sem se vpisovala v srednjo šolo, je bilo na programu predšolske vzgoje veliko omejitev in morala sem izbrati drug poklic.

Toda še vedno bi si rada izpolnila željo ... V lanskem letu sem hotela nadaljevati šolanje, vendar zaradi korone šudij ni potekla po običajnem protokolu, jaz pa ne želim spremljati programa doma za računalnikom. Ko bodo drugačne razmere, se bom spet vpisala.

Udeleženska 2

Od prodajalke do kozmetičnega tehnika

Kot majhna punčka sem se s sestrico večkrat igrala v vlogi prodajalke v trgovini z oblačili ali na živilskem oddelku. Kadar sva šli z očetom na banko, sva tam vzeli prazne lističe za polog in dvig in sva potem doma bili bankirki. Nekega dne sva v vse domače knjige napisali evidenčne številke – postali sva knjižničarki. Moja kasnejša želja je bila, da bi postala medicinska sestra, a žal se na koncu tudi ta ni uresničila. A uresničila se mi je želja, da nadaljujem šolanje na Srednji zdravstveni šoli, ki sem jo uspešno zaključila kot kozmetični tehnik.

Metka

Želela sem postati ...

Igralka. Rada sem gledala risanke in španske nadaljevanke, filme in nanizanke. Všeč mi je bilo, da so igralci lahko prevzemali različne vloge in sodelovali z različnimi impresivnimi soigralci. Starši so mi idejo odsvetovali, saj naj bi igralci delali tudi pozno v noč, kar naj bi slabo vplivalo na zdravje.

Malo po malo me je začela zanimati psihologija, v nadaljevankah so se namreč igrali mnoge manipulativne igrice in pogosto je že šum v sporazumevanju doprinesel goro gorja. Mislila sem si, da bi se stvari dalo tako preprosto rešiti, če bi jim vsaj nek zunanji opazovalec podal objektivno resnico. Še preden sem lahko dojela, da so medsebojni odnosi kompleksnih bitij trd oreh, ki ga vpleteni morajo reševati sami, sem dobila zaskrbljujoč starševski nasvet: »Joj, biti psihiater je težko, še tebi se bo zmešalo!«

Moje elegantna, modra in dobrodušna babica je bila učiteljica in ta poklic je živela tudi dolgo po upokojitvi. Preveval jo je razumevajoč pogled, skromnost ter vztrajno in potrpežljivo usmerjanje k pravilnemu izražanju.

»Biti učiteljica je varno, prefinjeno pa še počitnice lahko imaš vsako poletje! Ampak učiteljica česa ... ?« Pozneje sem si spomnila, da je že v vrtcu moja prijateljica odločno rekla, da bo kuharica. Čeprav še danes ne vem zakaj, sem odvrnila: »Jaz tudi!«.

Moje zanimanje za zdravje je kot posledico atijevih nepotešenih želja po zdravniškem poklicu aktiviral moj kreativni um. Po nekajletnem tavanju sem se usmerila v idejo »kuharice z drugačnim znanjem«. Zadala sem si študij za prehransko svetovalko in ga tudi dokončala.

Poklic duše, ki bi klical po samo eni stvari se ne zdi skladen z življenjem, zato sem postala igralka življenja, ki se rada ukvarja z lastno psihologijo in rada prisluhne drugim, medtem pa začaram še kakšno enolončnico, ki ima blagodejni vpliv na zdravje ... ali vsaj na brbončice ...

Lane

Srečno 2022!

Pa smo ga dočakali! Znova verjamemo v to, da bodo naše obljube držale in naša upanja ne bodo umrla.

»Letos bo vse drugače!« govorim ljudem.

Mora biti! Pa saj vemo, da je vse odvisno od nas, od naših tehtnih odločitev, popravljanja stopnišča vrednot in osnovnega boja za preživetje in doživetje v vzporednem svetu, ki ga živimo.

Leto 2021 je bilo udarno, naporno, izzivalno in včasih neusmiljeno. Korona je pripomogla vsaj k temu, da naenkrat določeni ljudje niso več znali nositi dvojnih mask. Ko razmišljam o preteklem letu, pa se mi vendarle zdi, da se svetlika *spleen* dejanj, razmišljanj in morale. Vem, kdo je v mojem sončnem oblaku in kdo so moji sončni žarki. Izkušnje in spoznanja, da niso vsi ljudje dobri, so pripomogla tudi k temu, da običajno vem tudi, kje se lahko opečem.

In ponosna sem na nas, ki smo se obdržali in ki se imamo nesebično radi. Nekaj zgubiš, nekaj dobiš. In tudi nekaj dobrih tort sva z mojim dragim kljub ločitvi lani spekla.

Naj ostanejo iskrene oči in dobronamerna resnica.

Veliko joka je bilo v lanskem letu. Čudi me, da je bilo kljub temu tudi veliko smeha. Takega do solz. A saj so vsake solze dobrodošle. Bilo je dolgo obdobje, ko jih ni bilo. Ko so bile v meni preveč globoko zakopane, da bi lahko prišle na plan.

Vidim tudi tiste na vrhu, čeprav so nedosegljivi. Svet v svetu. Čeprav se v arhivu, kjer sem na praktičnem usposabljanju, včasih počutim kot Gogolj, se tem raje vračam v novi dom. In se veselim vsakega jutra, ko me pogledajo iskrene, čuteče in ljubeče oči.

Eva

Posebna kapa

Delovne izkušnje že tri mesece nabiram v Domu pod Gorco. V tej službi predvsem skrbim za starostnike, ki potrebujejo pomoč. Lahko so nepokretni, delno pokretni ali pokretni. Moje delo vključuje nego starostnikov, strežbo obrokov in pospravljanje po obrokih. Občasno jih tudi spremljam na sprehod in jih spodbujam k pogovoru.

Pred časom sem starejšega gospoda povabila, da se mi pridruži na sprehodu, saj je bil zelo lep sončen dan, še posebej dobrodošel po treh dnevih turobnih sivih dni. Končno sem ga prepričala, da se mi pridruži.

Začela sva pripravljati oblačila za sprehod. Izmed petih parov čevljev si je gospod izbral črne elegantne čevlje. Naročil mi je, katero jakno naj mu prinesem. Čeprav sem mu svetovala, naj si raje obleče bundo, saj je začelo zunaj pihati, ni upošteval mojega nasveta in si je izbral črno jakno s srebrnimi zadrgami ob straneh, ki se mi je zdela zelo elegantna.

Potem sva prišla do kape. V omari je imel štiri kape: belo kapo s ščitom, črno kapo s ščitom, črno kapo s ščitom in z napisom ter pleteno zimsko kapo. Toda zanj nobena od teh ni bila prava. Želel je namreč svojo najljubšo črno kapo s ščitom in z zelenim napisom Dom pod Gorco. Kapo sva iskala v omari, kjer je imel spravljene kape, spodnje perilo in pižamo. Na njegovo željo sem celo izpraznila omaro, vse pregledala, mu zložila spodnje perilo in poparčkala nogavice.

Odkrila sem tudi opornico za roko, za katero je vztrajal, da naj jo vržem v smeti, saj je ne potrebuje več. Ker tega ne smem, sem mu svetovala, da naj jo obdrži, saj jo bo mogoče še kdaj potreboval. Ko sem že hotela stvari zložiti nazaj v omaro, je naročil, naj pogledam za kapo še čisto v spodnjem delu, kjer je prostor za kape.

Bilo mi je že vroče od dolgotrajnega sklanjanja, skoraj plazenja po tleh. A on je vztrajno hotel imeti željeno kapo. Po dodatnem polurnem iskanju sem mu rekla: »Sonce nama bo pobegnilo, če se zdaj ne odpraviva ven.«

Nekako se je sprijaznil, da njegove kape ni. Pomagala sem mu obuti čevlje, obleči in zapeti jakno ter nadeti zimsko kapo. Vzel je svojo hojico, na obraz sva namestila maski in sva šla.

Med sprehodom je bilo prijetno, toda gospodu kapa še kar ni šla iz glave. Nenehno je spraševal, kje je njegova kapa, kdo mu jo je vzel. A mu žal nisem mogla pomagati. Tudi ko sva se s sprehoda vrnila v sobo, mu še vedno ni dala miru. Ko sem ga uredila in zapustila njegovo sobo, sem stopila do mentorice in ji povedala za problem s kapo. Odločila se je, da bomo pri nadrejenih preverili, če imajo slučajno v domu še kakšno kapo na zalogi za mojega gospoda. Toda biti mora črna s ščitom in z zelenim napisom Dom pod Gorco.

Metka

Delavnica kreativnega pisanja je bila zelo zanimiva in navdihujoča. Dobila sem spodbudo za branje, kreativno razmišljanje, izražanje in pisanje najrazličnejših zgodb in pesmi. Mentorica me je spomnila, da lahko vsak med nami piše, saj ima vsak izmed nas svojo zgodbo. Da jo zapišemo, potrebujemo le pisalo in list papirja. Z branjem širimo svoj besedni zaklad in s pisanjem ubesedujemo zgodbe, prepletene s čustvi, za katera pri pisanju ni omejitev. Zgodbe v nas obujajo spomine in nas popeljejo v najrazličnejše svetove.

Maja

V okviru delavnic nas je virtualno obiskal tudi Feri Lainšček. Gospod mi je ostal v spominu kot umirjen, razgledan človek, ki ve, kaj hoče, in ima ogromno izkušenj.

Nekatere njegove pesmi sem že poznala, druge sem spoznala na srečanju. Gledala sem film *Petelinji zajtrk* in videla, da v njem tudi igra. Mimo mene pa je očitno takrat šlo dejstvo, da pravzaprav gledam avtorja filma.

Feri Lainšček se mi zdi zelo zanimiv človek z mnogimi talenti. Z njim ne zmanjka tem za pogovor. Všeč sta mi njegova vizija in pogled na življenje, saj se v marsičem strinjam z njim, pa tudi kakšna razlika bi se našla in bi o tem z veseljem z njim razpravljala.

Nina